

Огляд фахової періодики за 2025 рік

© Чернігівська ОУНБ імені Софії та Олександра Русових
© М. О. Латамарчук, О. Ф. Шурубенко

- ❖ **Адаменко М. «Бібліотека – простір для ідей, спільнот і соціальних інновацій» / Марина Адаменко // Бібліотечна планета. – 2025. – № 1. – С. 25–29.**

У статті розглянуто сучасні підходи до інноваційної діяльності бібліотек у контексті їх трансформації зі сховищ фондів на осередки розвитку спільнот і соціальних інновацій. На основі огляду англomовних бібліотекознавчих публікацій за останні шість років проаналізовано типологію інновацій у бібліотеках (програмні, процесні, партнерські та технологічні), а також окреслено ключові тенденції стратегічного розвитку публічних бібліотек США. Особливу увагу приділено ролям бібліотек у соціальних інноваціях, чинникам, що стимулюють або стримують інноваційні процеси, та практичним рішенням з управління змінами. Узагальнені висновки підкреслюють важливість готовності бібліотечних команд до навчання, розуміння сучасних трендів і впровадження кращих практик для формування бібліотеки як центру інновацій і суспільної згуртованості.

- ❖ **Залогіна О. Штучний інтелект та інформаційна грамотність користувачів: досвід закордонних бібліотек / Олександра Залогіна // Бібліотечна планета. – 2025. – № 2. – С. 23–27.**

У статті докторантки Олександри Залогіної (Університет Коменського в Братиславі) проаналізовано роль сучасних бібліотек у формуванні інформаційної грамотності користувачів в умовах активного впровадження штучного інтелекту. Авторка спирається на рекомендації IFLA Developing a Library Strategic Response to Artificial Intelligence (2023) та окреслює ключові напрями інтеграції ШІ в бібліотечну діяльність: розвиток професійних компетентностей бібліотекарів, освітню роботу з користувачами, партнерство та реалізацію інноваційних проєктів. Увагу зосереджено на практиках освітніх заходів із ШІ, розвитку критичного мислення і перевірки фактів, застосуванні рекомендаційних систем, чат-ботів і віртуальних асистентів.

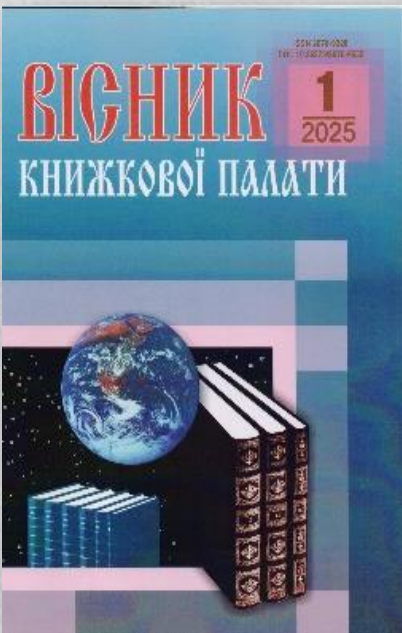

❖ **Білик О. Нові тенденції, нові технології: цифрові інструменти, що змінюють бібліотеки / Олена Білик // Бібліотечна планета. – 2025. – № 3. – С. 25–29.**

У статті проаналізовано сучасні цифрові інструменти, що трансформують діяльність публічних бібліотек. На основі результатів дослідження Асоціації публічних бібліотек США (2023) висвітлено рівень упровадження технологій у бібліотеках та їхню роль у розвитку цифрової грамотності, доступу до електронних ресурсів і створенні інноваційних просторів. Розглянуто комплекс сучасних цифрових інструментів і технологій, що формують новий бібліотечний ландшафт та сприяють підвищенню якості послуг і рівня залучення користувачів. Авторка аналізує освітні онлайн-платформи, пошукові рівні та розширені каталоги, системи самообслуговування й мобільні застосунки, інструменти аналізу даних, а також можливості використання віртуальної та доповненої реальності в бібліотечній практиці. Окрему увагу приділено цифровим платформам для взаємодії зі спільнотою, штучному інтелекту та чат-ботам як чинникам автоматизації й персоналізації сервісів. Наведено зарубіжні й українські приклади впровадження інновацій, що засвідчують трансформацію бібліотек у відкриті, технологічно розвинені та орієнтовані на майбутнє культурно-освітні центри.

❖ *Березанська І. Стандартизація бібліотечно-інформаційної сфери України (2000–2020) / Ірина Березанська, Оксана Плужник, Денис Мірошніченко // Вісник Книжкової палати. – 2025. – № 1. – С. 10–16.*

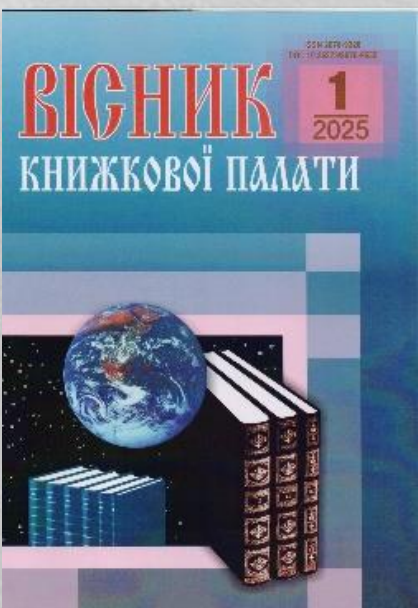
У статті висвітлено основні аспекти впровадження стандартів у бібліотечно-інформаційну сферу України. Проаналізовано міжнародні та національні нормативні документи, що регламентують створення інформаційно-пошукових тезаурусів. Розкрито зміст поняття бібліографічного запису та досліджено особливості стандартизації застосування Універсальної десяткової класифікації, яка забезпечує систематизацію документів і ефективний пошук інформації в бібліотеках, видавництвах та інформаційних центрах.

Окреслено чинники, що впливають на результативність упровадження процесів стандартизації в бібліотечно-інформаційній галузі. Запропоновано напрями вдосконалення стандартизації в українському бібліотечно-інформаційному секторі, зокрема оновлення національних стандартів, підвищення рівня професійної підготовки фахівців, упровадження сучасних інформаційних технологій та створення інклюзивного бібліотечного середовища.

Джерело доступу: <https://salo.li/11e7E7f>

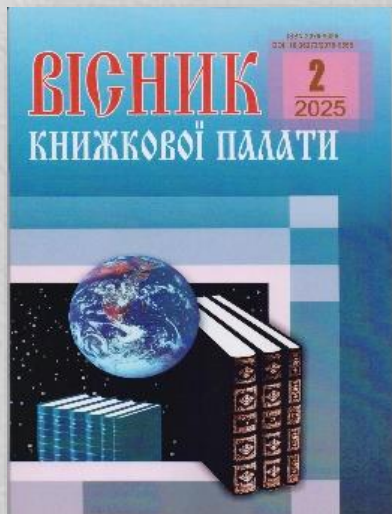
❖ *Недошитко І. Соціокультурні виміри рекламно-інформаційної діяльності / Ірина Недошитко // Вісник Книжкової палати. – 2025. – № 1. – С. 24–33.*

У дослідженні проаналізовано рекламно-інформаційну діяльність як важливу складову сучасної культури. Наукова новизна дослідження полягає у виявленні ключових тенденцій і викликів рекламно-інформаційної діяльності як культурного феномену в умовах інформаційного суспільства, а також у розгляді соціальних платформ Instagram, TikTok, Facebook і YouTube як важливих інструментів репрезентації та промоції культурної самобутності українців у цифрову епоху. Стрімкий розвиток цифрових технологій зумовив перетворення реклами й інформації на ключові чинники культуротворчих процесів, унаслідок чого рекламно-інформаційна сфера постає як феномен культури інформаційного суспільства, тісно пов'язаний із культурними трансформаціями та формуванням нових культурних кодів, цінностей і трендів.

Джерело доступу: <https://salon.li/1C5AaA4>

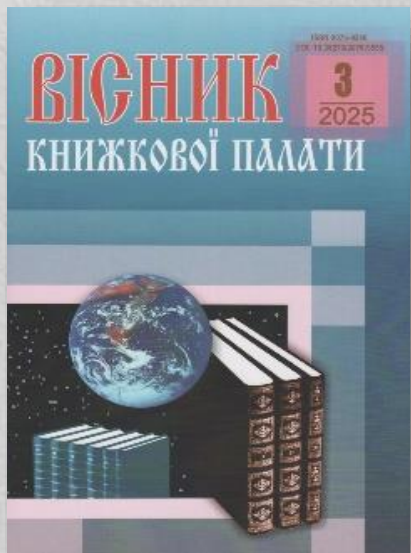
❖ *Гайсинюк Н. Роботизація бібліотек: новітні розробки та практичні кейси / Наталія Гайсинюк // Вісник Книжкової палати. – 2025. – № 2. – С. 38–44.*

Стаття присвячена впровадженню робототехніки та штучного інтелекту в бібліотечну діяльність як одному з ключових проявів Четвертої промислової революції. Розглянуто основні напрями використання гуманоїдних і мобільних роботів у бібліотеках світу: обслуговування користувачів, пошук і розміщення документів, навігація, безпека, інформаційні та освітні послуги, а також автоматизоване зберігання й доступ до друкованих фондів. Наведено приклади успішних міжнародних проєктів і кейсів застосування роботів у публічних та академічних бібліотеках, зокрема в освітніх STEM-програмах і лабораторіях штучного інтелекту. Акцентовано увагу на потенціалі роботизації для підвищення ефективності бібліотечних послуг і залучення користувачів, а також окреслено основні виклики впровадження цих технологій.

Джерело доступу: <https://salو.li/61dD009>

❖ *Хіміч Я. Інноваційна діяльність бібліотек: світові та українські тренди / Ярослава Хіміч // Вісник Книжкової палати. – 2025. – № 3. – С. 9–15.*

У статті Ярослава Хіміч аналізує тенденції інноваційного розвитку сучасних бібліотек у контексті суспільних, технологічних і ціннісних змін. Авторка узагальнює наукові підходи до класифікації інновацій за ступенем новизни, об'єктом, сферою застосування та масштабом поширення, ілюструючи їх прикладами з бібліотечної практики. Особливу увагу приділено радикальним, удосконалювальним і комбінованим інноваціям, зокрема використанню штучного інтелекту, віртуальної та доповненої реальності, чат-ботів, цифрових сервісів і коворкінг-просторів. У статті проаналізовано рекомендації та тренди, окреслені в аналітичних документах ІФЛА (2023–2024), з акцентом на цифровізацію, екологічний дизайн, відкриті програмні рішення, роботу з великими даними та кібербезпеку.

Джерело доступу: <https://salo.li/e63fD5e>

❖ *Стронська Н. Майбутнє бібліотеки: головні вектори інформації / Наталія Стронська // Вісник Книжкової палати. – 2025. – № 4. – С. 9–15.*

У статті розглянуто трансформацію сучасних бібліотек в умовах цифровізації та стрімкого розвитку інноваційних технологій. Авторка аналізує ключові напрями еволюції бібліотечної діяльності, окреслюючи дві групи тенденцій: оновлення традиційних функцій бібліотек через створення багатофункціональних, інклюзивних і технологічно оснащених просторів, а також підготовку до роботи з майбутніми поколіннями, зокрема бета-генерацією. Особливу увагу приділено розвитку майкерспейсів, коворкінгів, цифрових лабораторій, освітніх і екологічних ініціатив, соціалізації різних груп користувачів та впровадженню штучного інтелекту, VR/AR і гейміфікації. Наголошено, що бібліотеки поступово формують гібридну модель, поєднуючи традиційні фонди з цифровими сервісами, автоматизацією та персоналізованими послугами. Стаття підкреслює необхідність постійної адаптації бібліотек до глобальних змін і потреб суспільства для збереження їхньої актуальності та впливу в майбутньому.

Джерело доступу: <https://salo.li/1CB3537>

- ❖ *Литвин С. Хмарні сервіси в бібліотеках України: проблема безпеки даних і ресурсів в умовах цифрової трансформації / Сергій Литвин, Сніжана Добровольська // Вісник Книжкової палати. – 2025. – № 4. – С. 45–52.*

У статті розглядається використання хмарних технологій у бібліотеках як ефективного засобу зберігання та обміну інформацією. Проаналізовано правові та нормативно-правові аспекти застосування хмарних сервісів, що гарантують безпеку та конфіденційність даних. Описано моделі розгортання хмар — приватні, публічні та гібридні, а також сервіси за моделлю обслуговування: IaaS, PaaS та SaaS. Автори підкреслюють переваги хмарних технологій для бібліотек: доступ до ресурсів 24/7, захист даних, економію витрат та можливість створення віртуальних навчальних просторів.

Джерело доступу: <https://salo.li/4C6Fa62>

❖ **Паламаренко В. Трансформація інформаційних послуг як основа формування нових моделей культурної інфраструктури / Василь Паламаренко // Вісник Книжкової палати. – 2025. – № 7. – С. 24–31.**

У статті досліджено сучасні стратегії модернізації закладів соціокультурної сфери та роль публічних бібліотек у формуванні інноваційного культурного середовища. Автор розглядає створення багатофункціональних хабів, інтеграцію інформаційно-комунікаційних і імерсивних технологій, а також розвиток цифрових сервісів і платформ, що сприяють всебічному розвитку громад, розширенню доступу до культурних ресурсів і активізації соціально-комунікативних функцій бібліотек.

Джерело доступу: <http://visnyk.ukrbook.net/article/view/339119>

